

مقدمه‌ای بر

معرفت شناسی آینده پژوهی

بخش اول

موسسه آموزش عالی طلوع مهر قم
دوره کارشناسی ارشد مهندسی آینده پژوهی

۱۱ مهر ۱۳۹۸

دکتر محمد مهدی مولایی

مدیر گروه تحقیقاتی آینده بان

معرفت شناسی

```
graph TD; A[معرفت شناسی] --> B[...]; A --> C[چگونه؟]; A --> D[چه؟];
```

...

چگونه؟

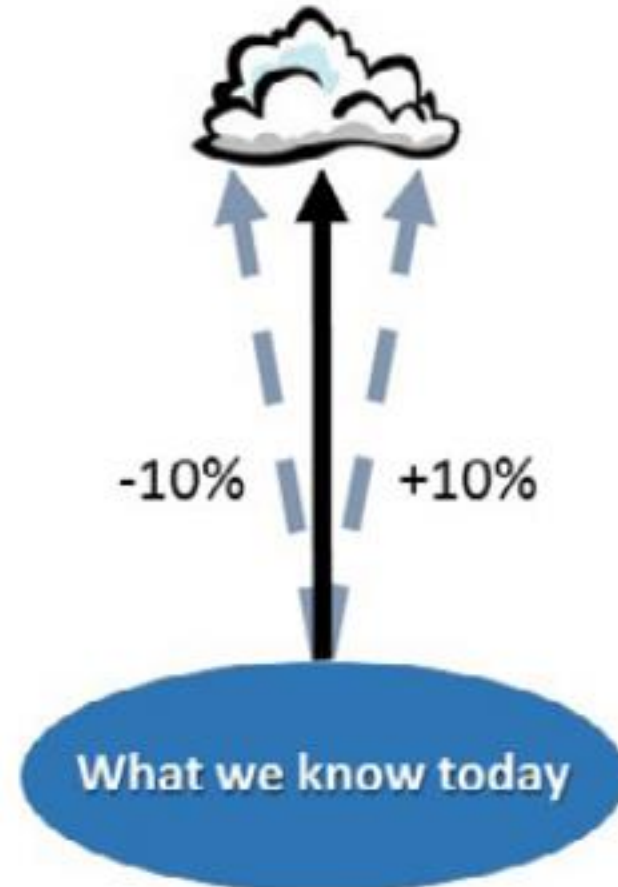
چه؟

آینده‌ها = انواع آینده

چه؟

FUTURE **S** STUDIES

Traditional Forecasting:
One Future

Futures Research:
Multiple Futures

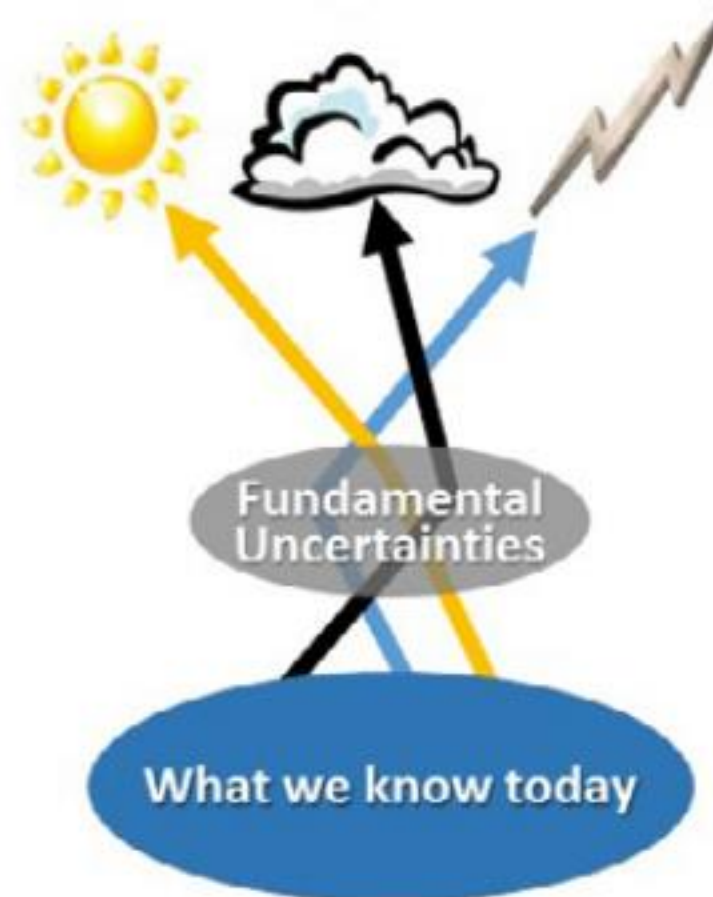
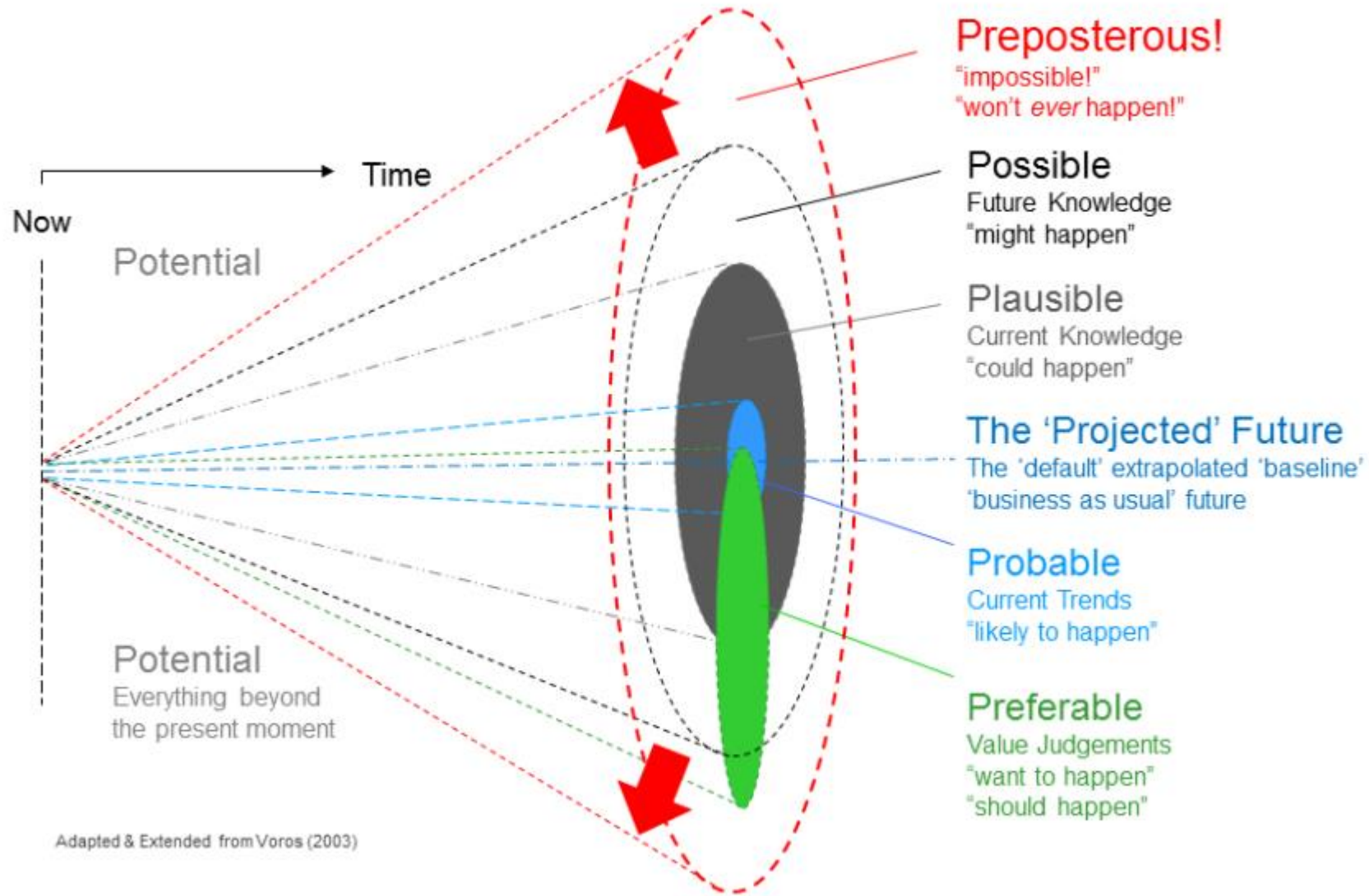

Figure 1.—Traditional forecasting (one future) compared to futures research (multiple futures). Adapted from Weeks et al. (2011).

مضحک

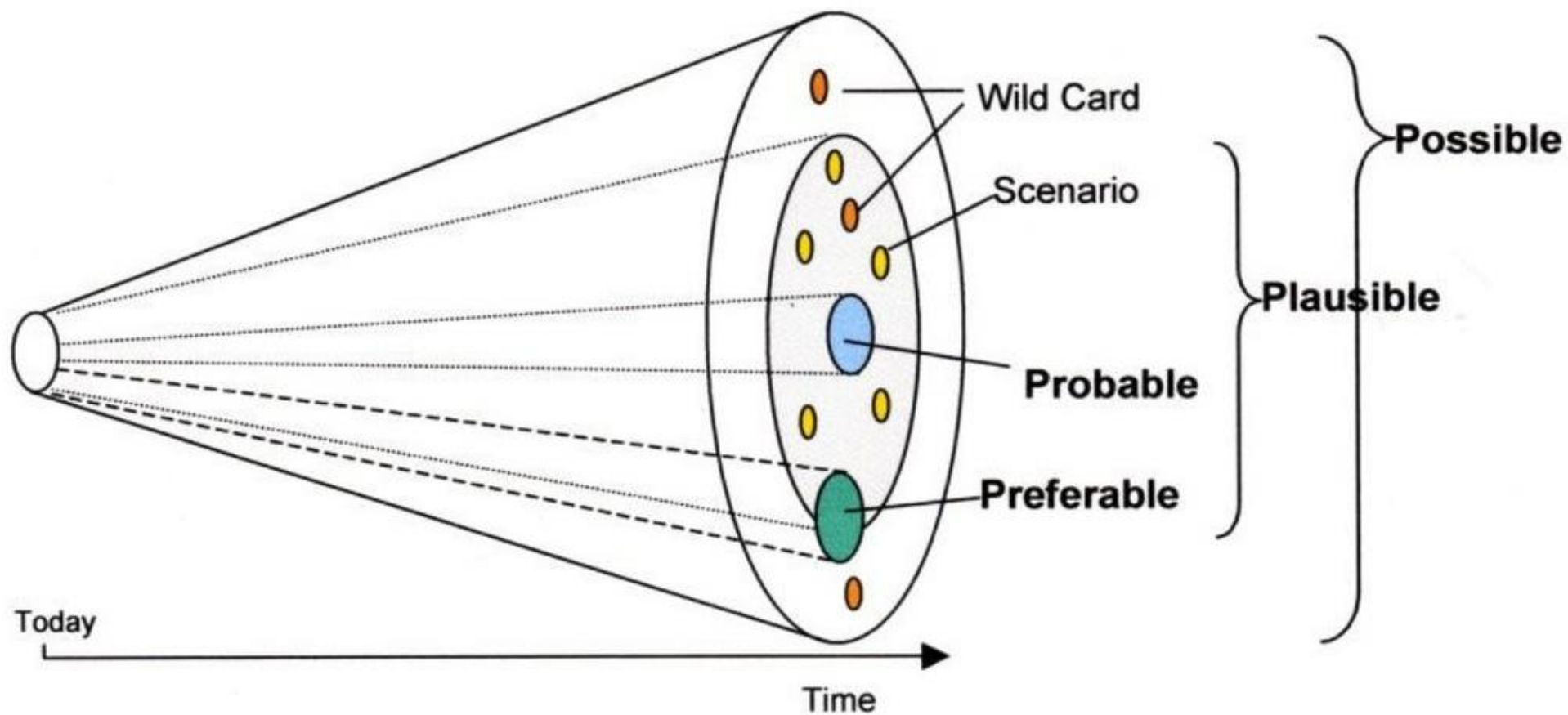
ممکن

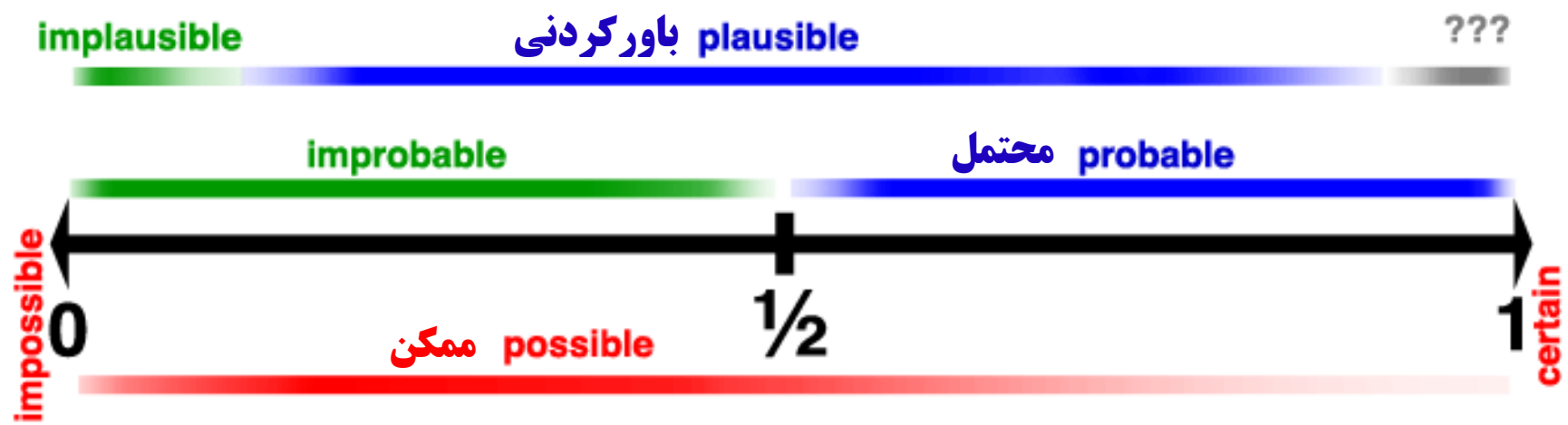
باور کردنی

پیش فرض

محتمل

مرجح

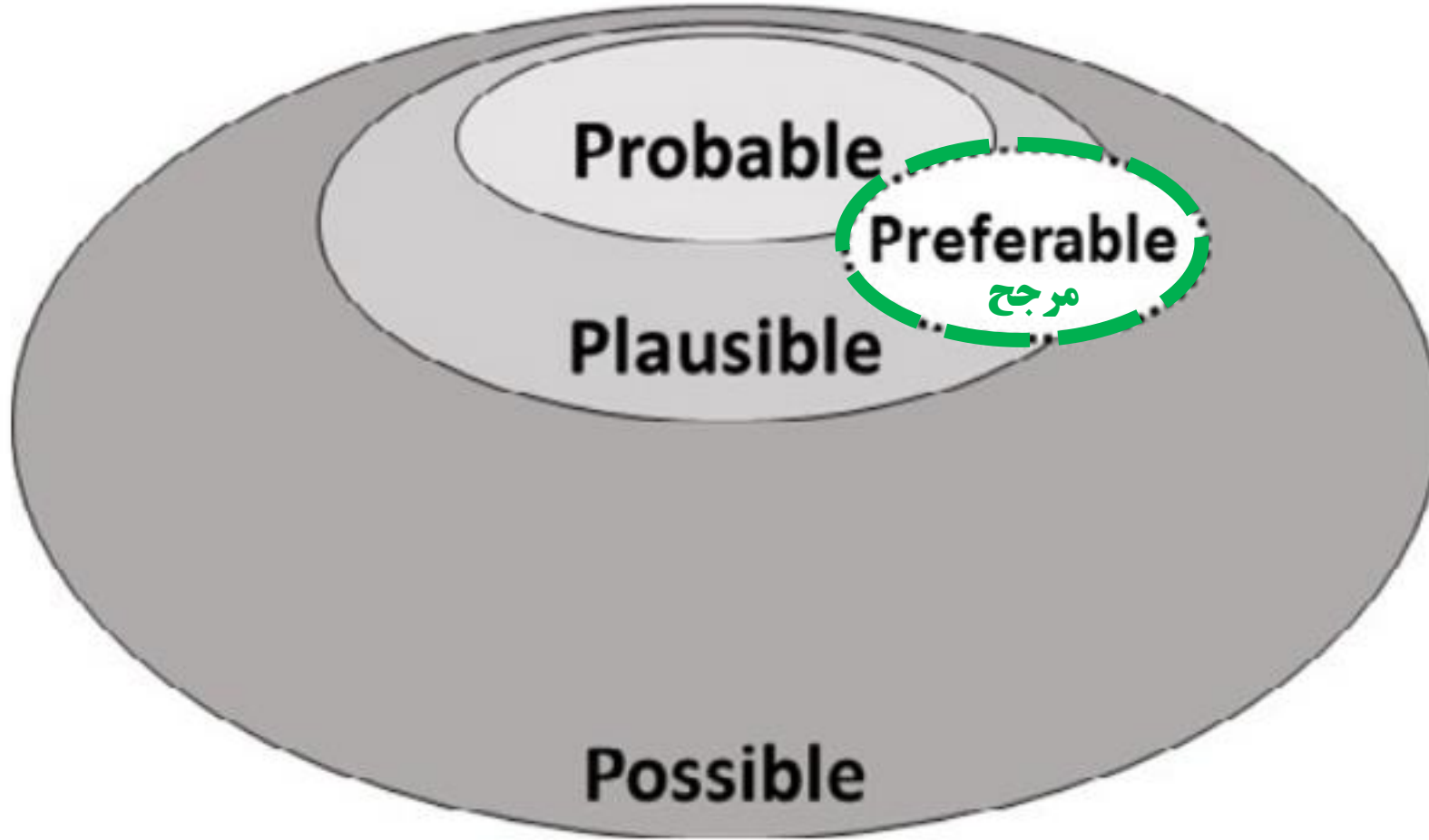

Figure 2.—Four types of futures. Adapted from Bishop and Hines (2012).

Types of Futures

ممکن است اتفاق بیفتد

- Possible - “might” happen (future knowledge)

می تواند اتفاق بیفتد

- Plausible – “could” happen (current knowledge)

احتمال دارد اتفاق بیفتد

- Probable - “likely to” happen (current trends)

می خواهیم اتفاق بیفتد

- Preferable - “want to” happen (value judgements)

possible

Extract the possible

Binary

Impossibilities are contingent potential
And mostly based on timeline

Challenged by absolute and subjective reasons

Can be absolute conceivable

4 Type of Possible (Bloch)

- Formal
- Factual
- Objects'
- Objective

Our Job: Open Possibilities!!

nonsense

Probable $\neq$ possible

Not everything possible exists

contradictory

plausible

Exists in our minds

Plausible $\neq$ possible

Reasonable

Subjective

Credible

Convincing

Most Problematic Qualifier

Judgments

Based on the argument, story as real

Belief that a future can be real

Does an informed audience believe?

Concepts

Can be improbable

probable

Mathematical Concept

That may be proved

likeliness

The feeling of certainty

repetitive systems

chance

Transform into certainty

Sufficient certainties— B de Jouvenel

Has an appearance of truth

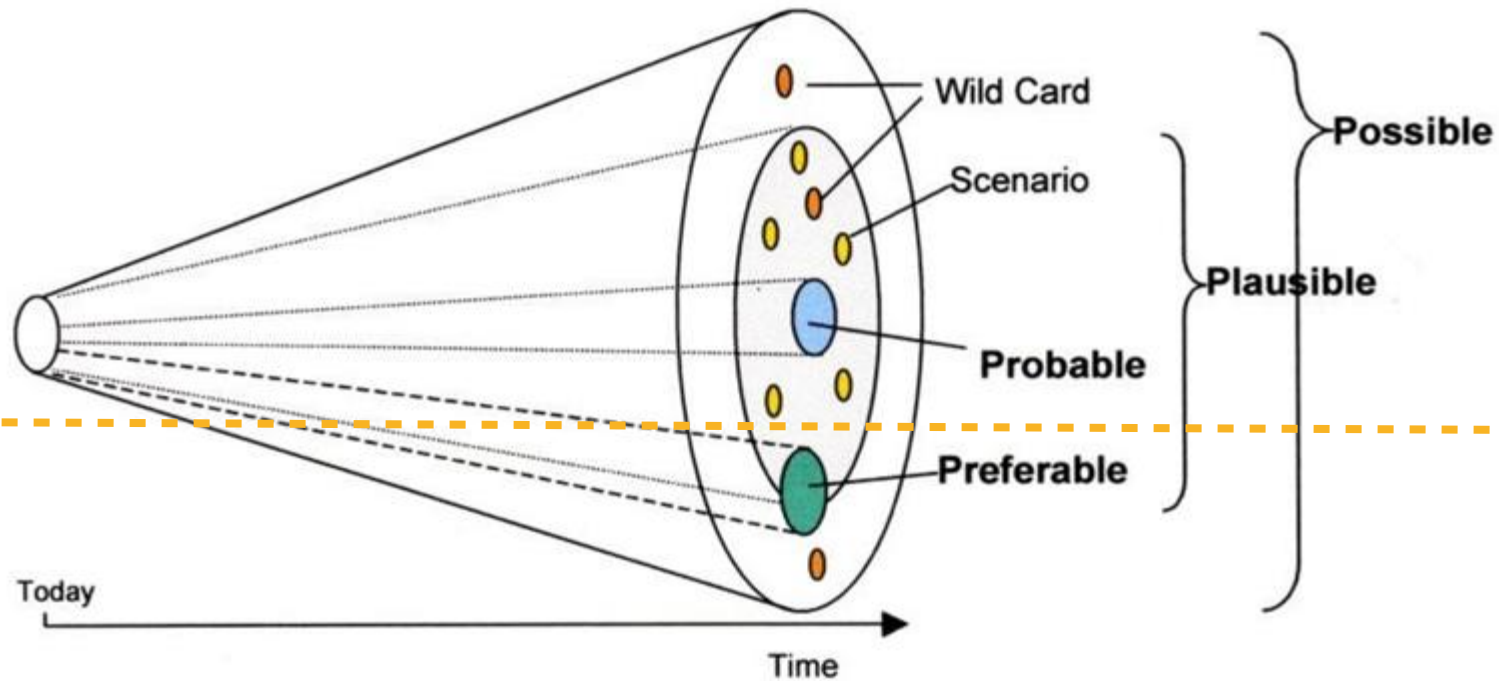
Not all futures have probabilities, but we are interested in them anyway.

Uncertainty through change

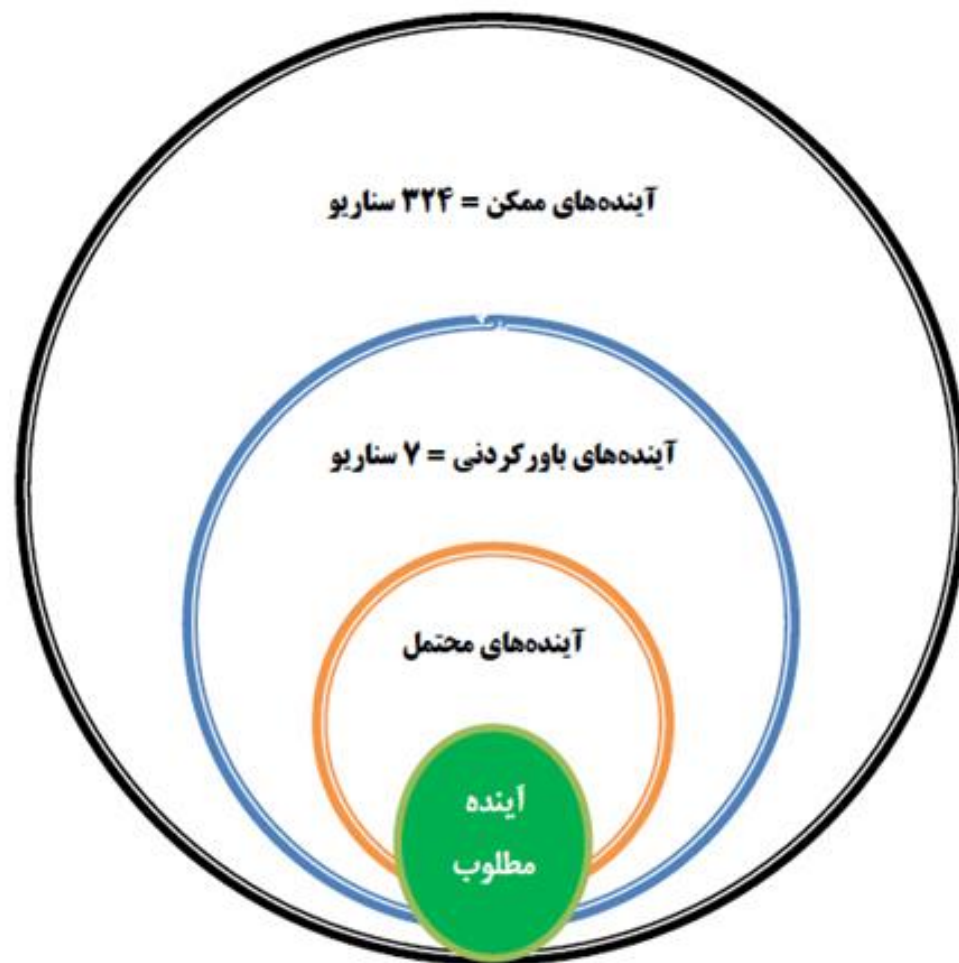
Individual event unknown, result is no surprise

Exploratory Futures Studies

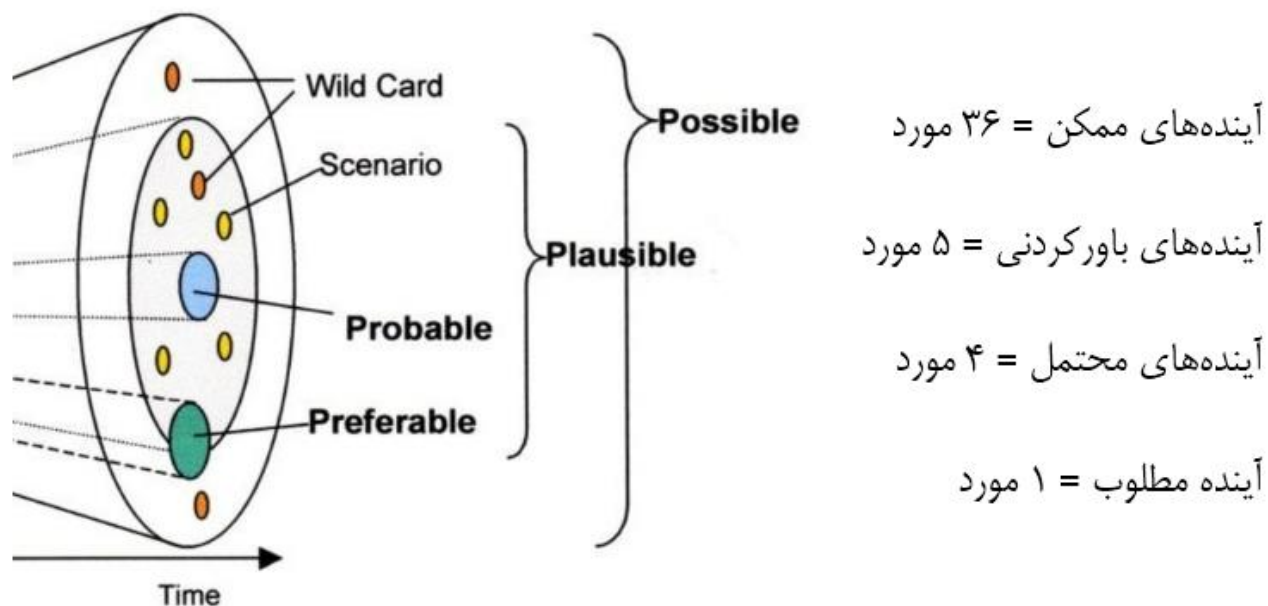
Normative Futures Studies

دانشگاه تهران
دانشکده علوم اجتماعی
گروه علوم ارتباطات اجتماعی
ارائه رساله مقطع دکتری در رشته علوم ارتباطات

آینده‌پژوهی کیفیت محتوا در فضای مجازی (با تاکید بر اینترنت) در افق ایران ۱۴۰۴

Distributing your time in this way:

- . Possible Futures – 15%
- . Plausible and Probable Futures – 60%
- . Preferred Futures – 25%

چه؟
چگونه؟

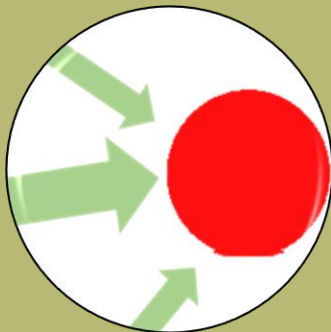
FUTURE ELEMENTS

شگفتی ساز

عدم قطعیت

پیشران

عامل در حال
ظهور

تصویر

روند

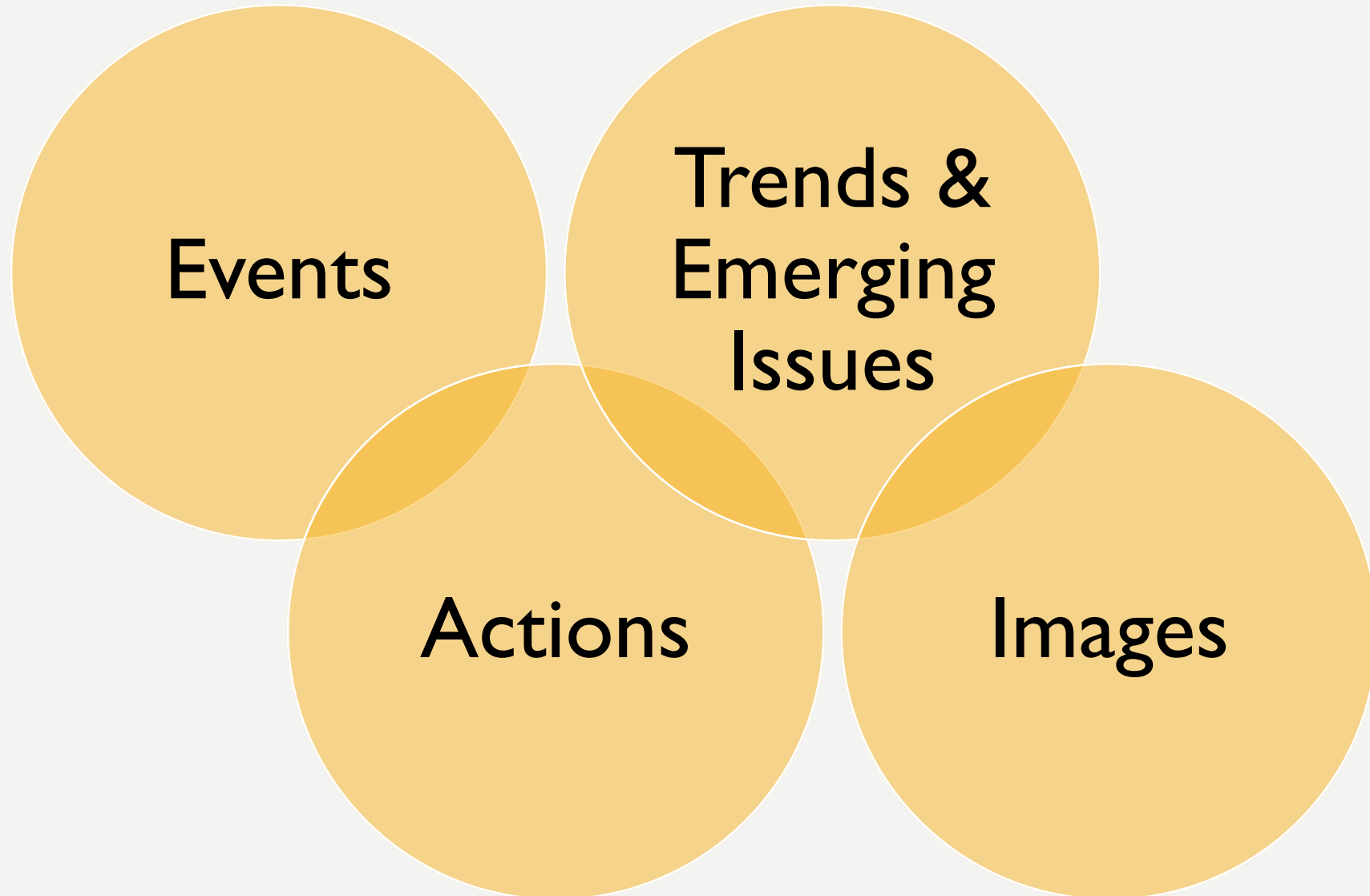
JIM DATOR

**Future Studies as applied
knowledge**

**In New Thinking for a New
Millennium: The Knowledge
Base of Futures Studies**

"THE FUTURE" MAY BE CONSIDERED AS EMERGING FROM THE INTERACTION OF FOUR COMPONENTS

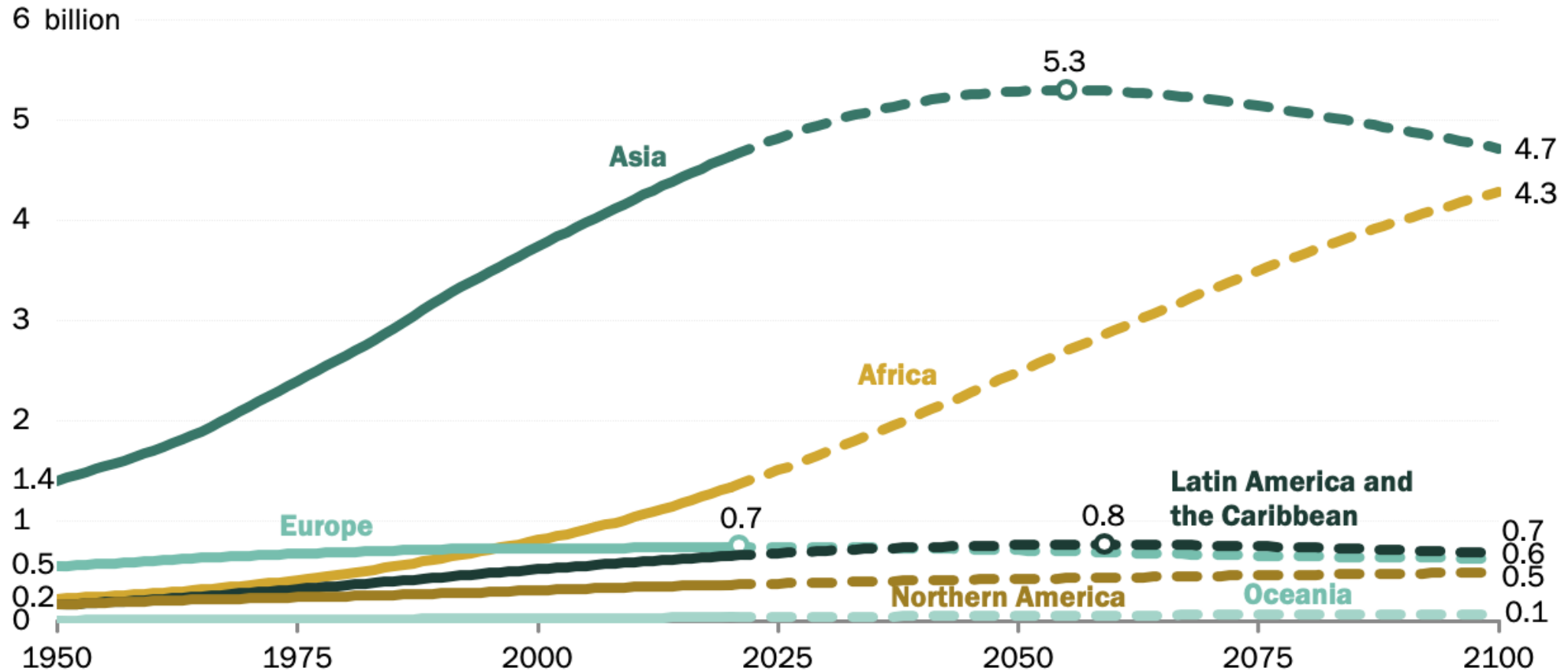
Jim Dator

Population growth in Africa is projected to remain strong throughout this century

Population by region, in billions

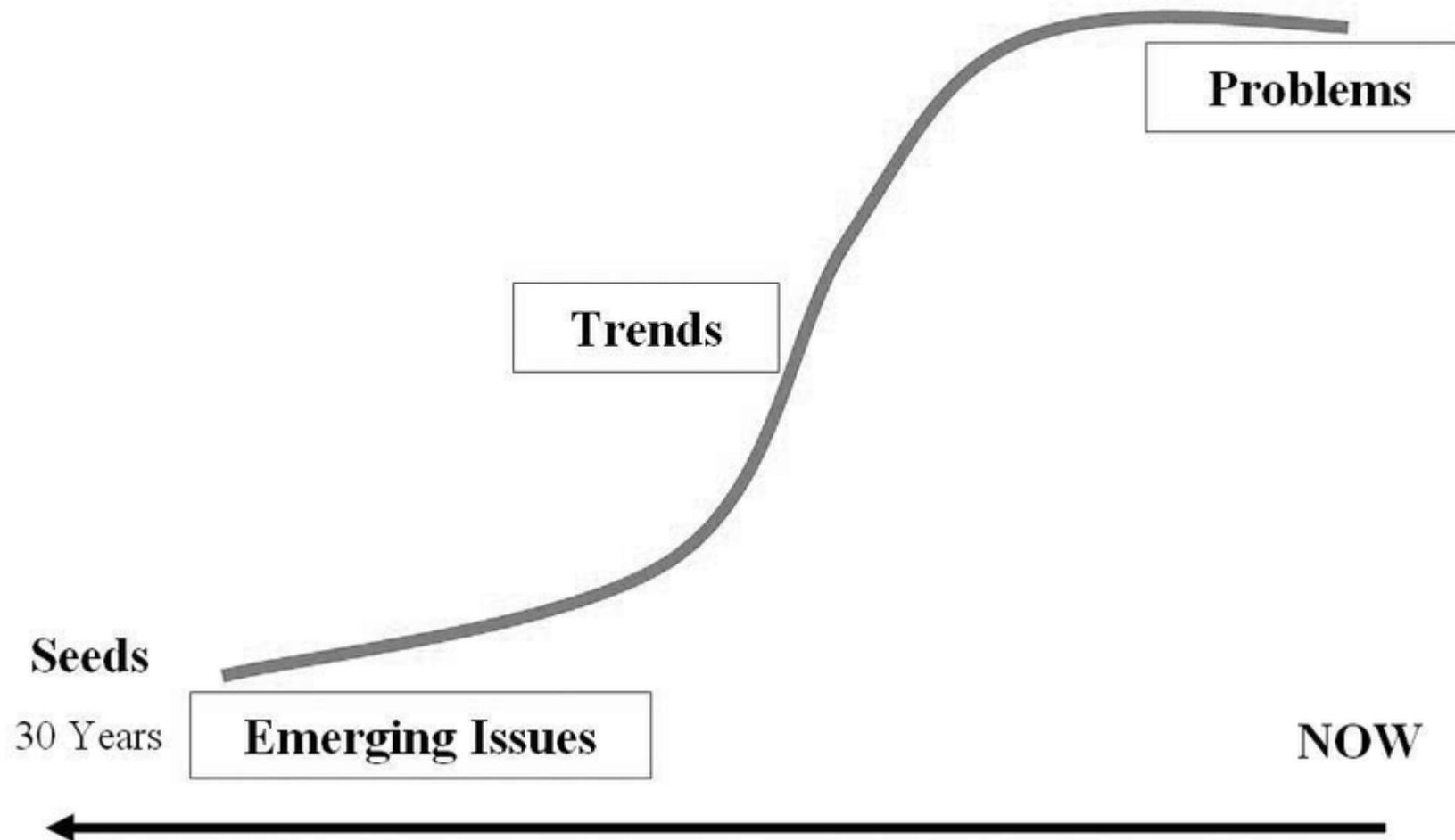

Note: Data labels show projected peak population for each region: Europe (2021), Asia (2055) and Latin America and the Caribbean (2058). Regions follow United Nations definitions and may differ from other Pew Research Center reports.

Source: United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, "World Population Prospects 2019."

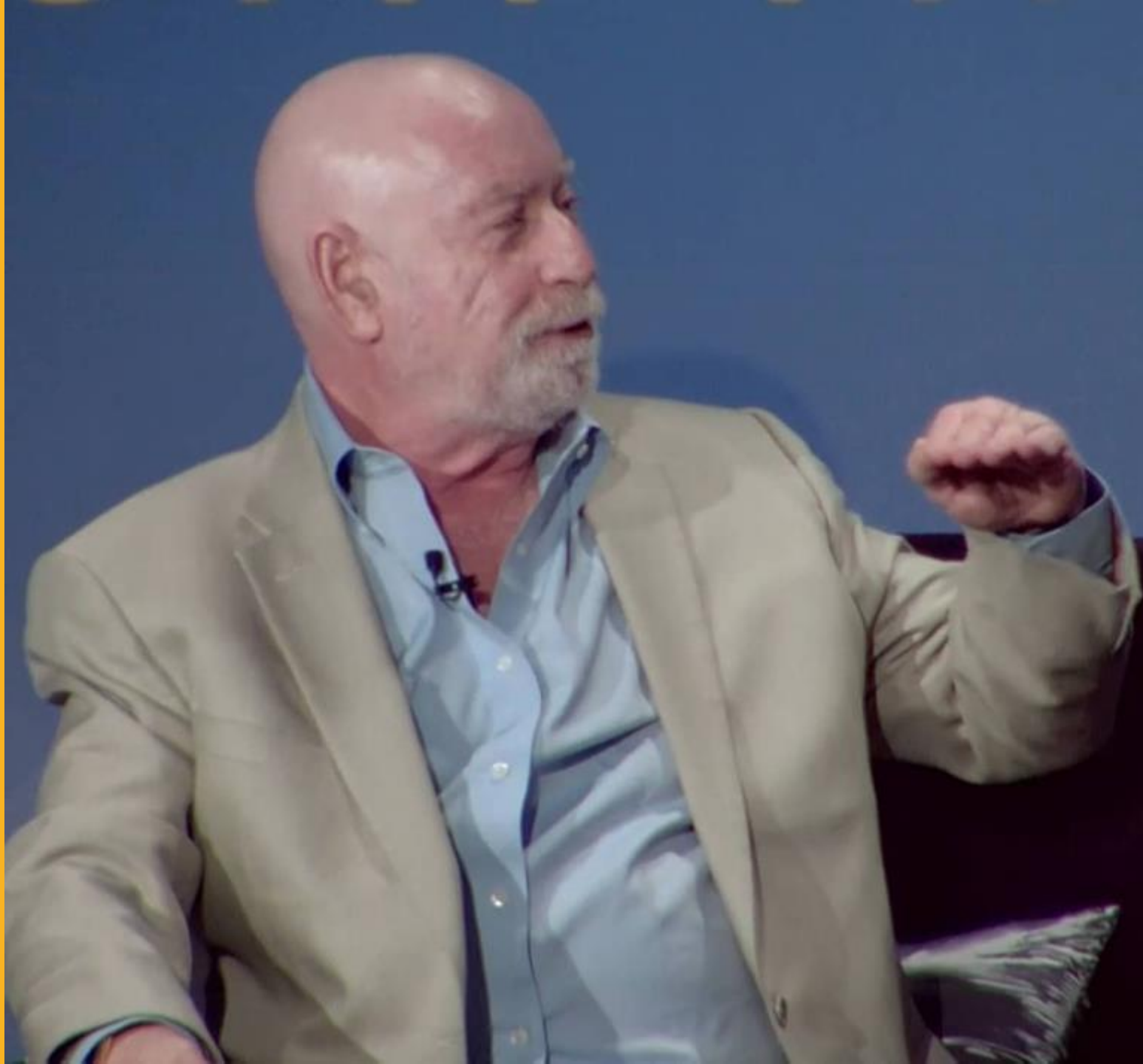
Emerging Issues Analysis

WELCOME TO THE FUTURE

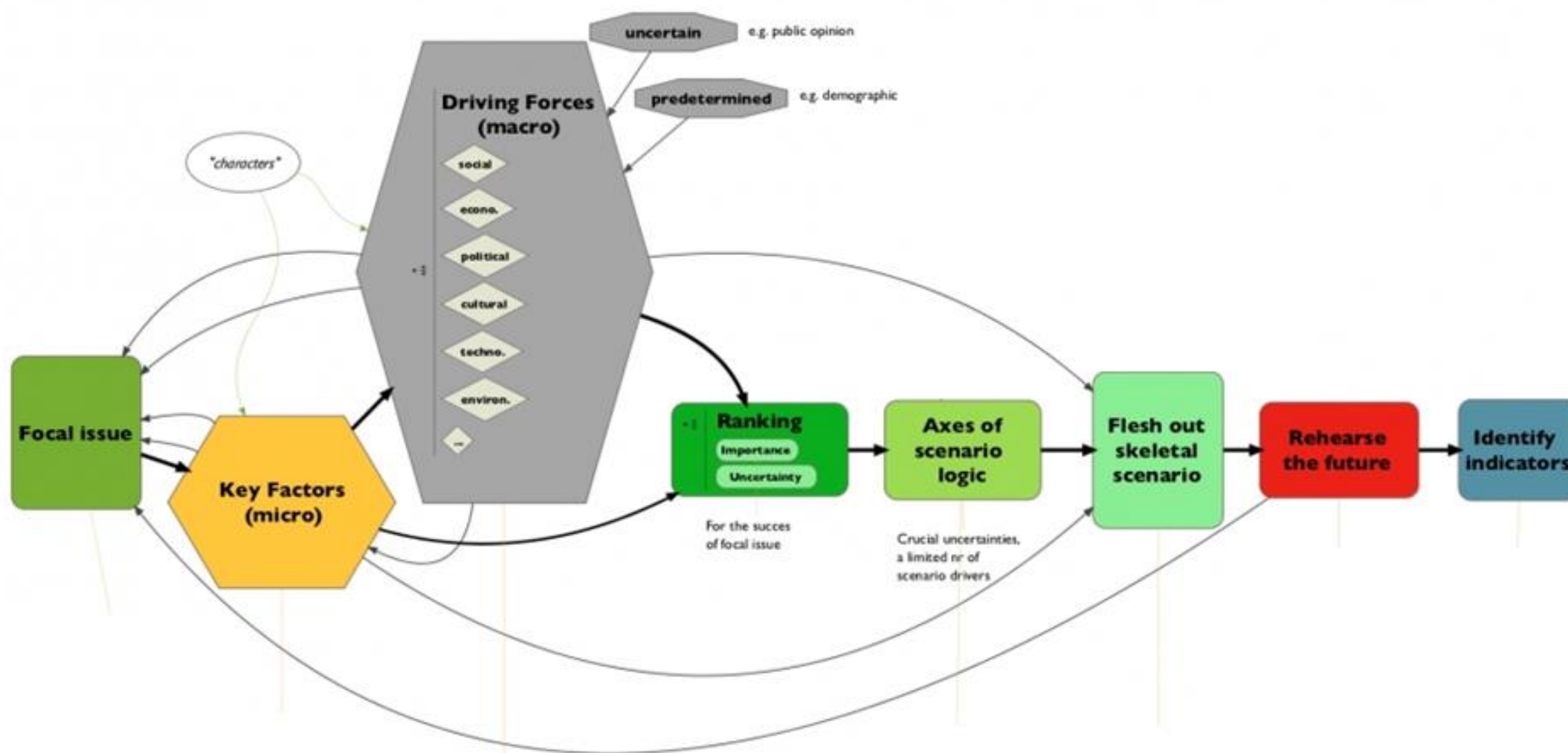

PETER SCHWARTZ

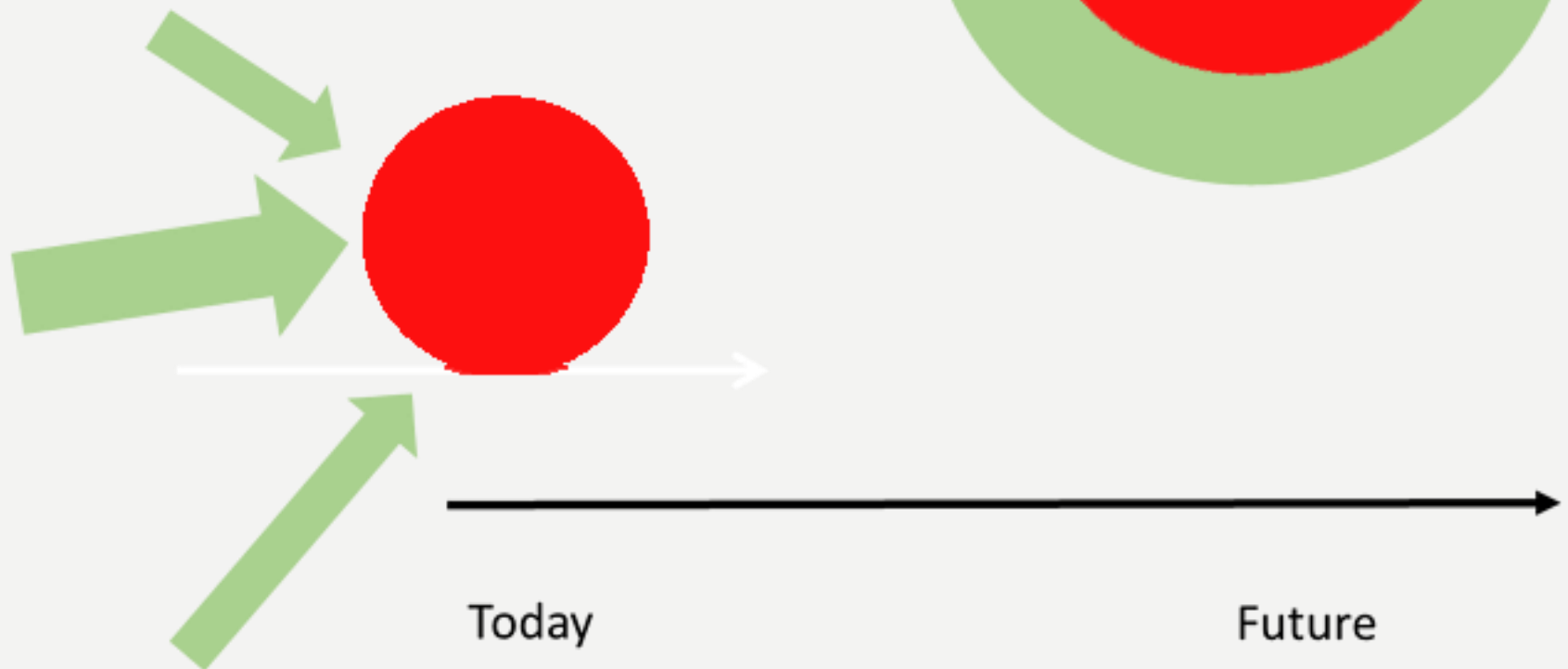
**The Art of the Long View:
Planning for the Future in an
Uncertain World**

دستورالعمل پیتز شوارتز برای برنامه ریزی سناریویی

پیشران‌ها

DRIVING FORCES

عدم قطعیت ها **UNCERTAINTIES**

آیا می توانیم عدم قطعیت را از بین ببریم؟

آمار

آینده‌پژوهی

Basis for Comparison	Risk	Uncertainty
Meaning	The probability of winning or losing something worthy is known as risk.	Uncertainty implies a situation where the future events are not known.
Ascertainment	It can be measured	It cannot be measured.
Outcome	Chances of outcomes are known.	The outcome is unknown.
Control	Controllable	Uncontrollable
Minimization	Yes	No
Probabilities	Assigned	Not assigned

پیش‌مشخص (Predetermined)

عناصری که عدم قطعیت پایینی دارند، درباره وضعیت آنها در آینده تاحدی می‌توان با اطمینان صحبت کرد.

روند (TREND)

ULF PILLKAHN

Using Trends and Scenarios as
Tools for Strategy
Development

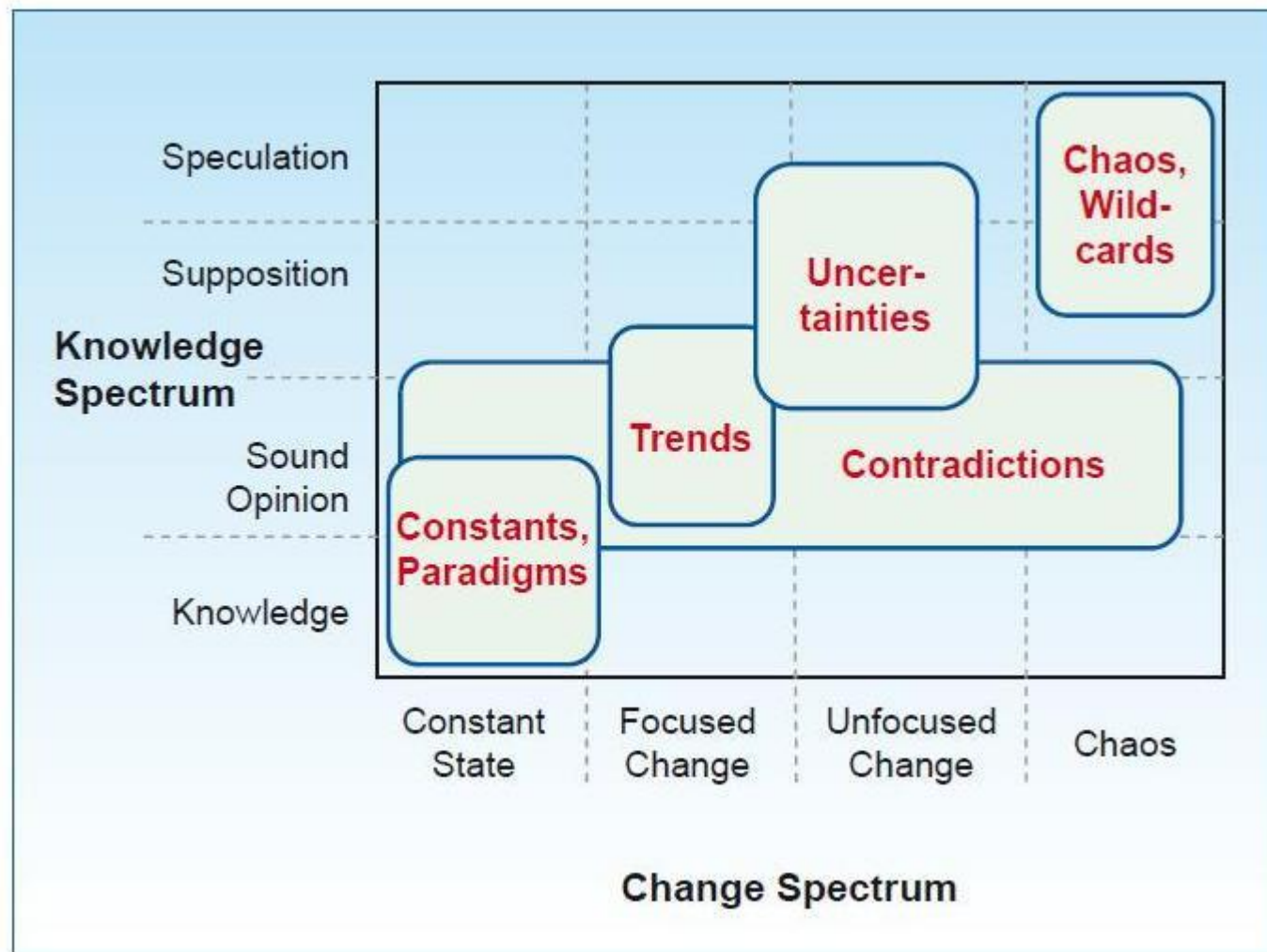
طیف دانایی

حدس و گمان

فرضیه

نظریه

دانش

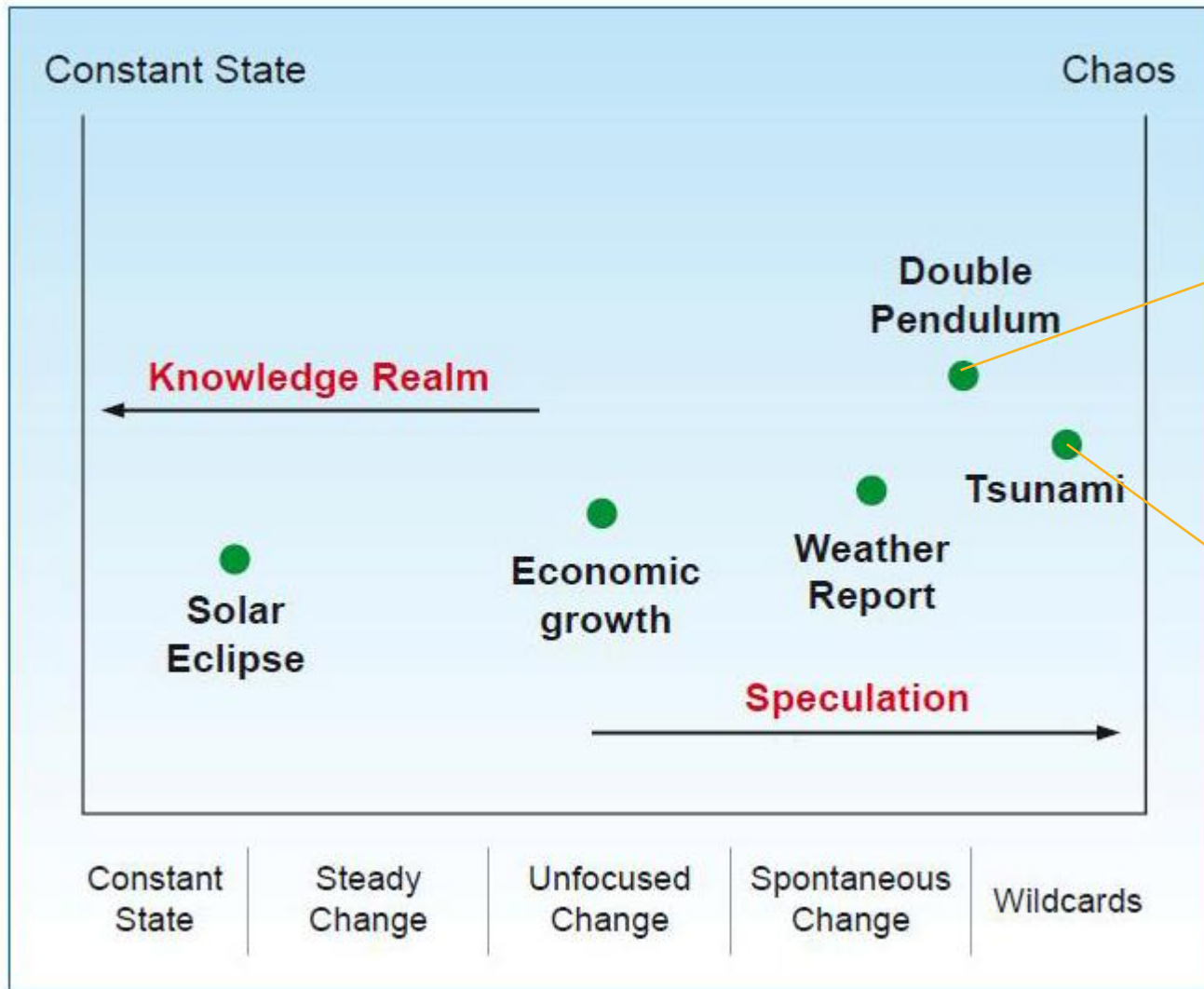
ثابت‌ها،
پارادایم‌ها

تغییر
متمرکز

تغییر
غیرمتمرکز

آشوب

طیف تغییر

شگفتی سازها

(**WILD CARDS**)

حوادثی با احتمال وقوع کم ولی تاثیرات بسیار زیاد که خصوصیات ذیل را دارا هستند:

- الف- قلمرو تاثیر گسترده‌ای داشته و تاثیر مستقیمی بر شرایط فعالیت سازمان می‌گذارند.
  - ب- بطور بالقوه قدرت ایجاد در هم گسیختگی در سیستم را دارند (چه مثبت و چه منفی)
  - ج- بطور ذاتی خارج از محدوده کنترل یک سازمان منفرد هستند.
  - د- بسیار سریع رخ می‌دهند.
- مثل بحران‌های بازار بورس، حوادث طبیعی، حوادث تروریستی و .....

لزوم توجه به **نشانه‌های ضعیف (Weak Signals)**

Wild Cards Types

Rafael Popper

Wild Card Type 1

Nature-
related
event

Earthquake

Wild Card Type 2

Unplanned
human
action

Accident

Wild Card Type 3

Planned
human
action

Terrorism

تمرین: در حوزه تحولات نسلی چه مثال‌هایی از انواع عناصر آینده می‌توانیم ارائه کنیم؟

از توجه شما ممنونم